

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ydinvoimainvestointien edellytyksistä Euroopassa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Atte Harjanteen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 162/2020 vp:

Miten hallitus toimii sen estämiseksi, että Euroopan unionin kestävän rahoituksen kriteeristöllä heikennetään ydinvoimainvestointien edellytyksiä ja vaarannetaan Pariisin ilmastopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttaminen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kestävän rahoituksen taksonomia-asetus

Joulukuussa 2019 EU-instituutiot saavuttivat poliittisen yhteisymmärryksen EU:n kestävää sijoittamista helpottavaa kehystä koskevasta asetuksesta (ns. taksonomia-asetus)¹². Kyseinen taksonomia-asetus julkaistaneen kesällä EU:n virallisessa lehdessä.

Taksonomia-asetuksella luodaan luokitusjärjestelmä ympäristön kannalta kestävinä sijoituskohteina pidettäville taloudellisille toiminnoille. Taksonomia-asetuksessa määritetään kuusi ympäristötavoitetta, joiden tukeminen olisi ympäristön kannalta kestävä: 1. ilmastonmuutoksen hillintä, 2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen, 3. vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, 4. siirtyminen kiertotalouteen, 5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä 6. biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen.

Jotta taloudellinen toiminta voisi olla ympäristön kannalta kestävä, sen tulisi merkittävästi edistää yhtä tai useampaa edellä mainittua ympäristötavoitetta, eikä se saisi aiheuttaa yhdellekään ympäristötavoitteista merkittävää haittaa ja lisäksi sen tulisi täyttää sosiaaliset vähimmäissuojavaatimukset. Tarkemmat sektorikohtaiset tekniset arviointikriteerit luotaisiin komission delegoidulla säädöksellä. Teknisiä arviointikriteerejä ei tulla kuitenkaan vielä määrittelemään kaikille sektoreille ja aloille.

Ydinvoima teknisen asiantuntijatyöryhmän loppuraportissa

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_5830_2020_REV_1&from=FI

² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_5830_2020_ADD_1&from=FI

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 162/2020 vp

Komission kestävän rahoituksen tekninen asiantuntijatyöryhmä julkaisi EU-taksonomiaa koskevan loppuraporttinsa³ 9.3.2020. Loppuraportissa ja sen liitteessä⁴ tekninen asiantuntijatyöryhmä antaa oman ehdotuksensa komissiolle ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien ympäristötavoitteiden teknisille arviointikriteereille. Taksonomia-asetuksessa siirretään komissiolle valta hyväksyä delegoitu säädös ympäristötavoitteiden teknisistä arviointikriteereistä.

Tekninen asiantuntijatyöryhmä käsittelee ydinvoimaa loppuraporttinsa liitteen sivuilla 208–211. Tekninen asiantuntijatyöryhmä tunnistaa, että ydinvoima on lähes päästötön energiantuotantomuoto ja sitä kautta se voisi olla EU-taksonomian mukaisen ilmastonmuutoksen hillintää koskevaa ympäristötavoitetta tukeva toiminta. Tekninen asiantuntijatyöryhmä kuitenkin toteaa, että ydinvoiman ongelmallisuus liittyykin sen aiheuttamiin mahdollisiin haittoihin muille ympäristötavoitteille, kuten kiertotaloudelle tai luonnon biologiselle monimuotoisuudelle, sekä kyseisen haitallisten vaikutusten arvioinnin teon haastavuuteen. Loppuraportissaan tekninen asiantuntijatyöryhmä myöntää, että sillä ei ole tarvittavaa tieteellistä osaamista muodostaa ydinvoimalle tieteellisesti uskottavia teknisiä arviointikriteerejä. Tämän takia tekninen asiantuntijatyöryhmä suosittelee, että työtä ydinvoiman mahdollisten haitallisten vaikutusten arviointia kuitenkin jatkettaiisiin kyseisen aiheen hyvin tuntevien asiantuntijoiden kesken.

Suomen vaikutusmahdollisuudet

Taksonomia-asetuksen delegoitujen säädösten ja niiden sisältämien teknisten arviointikriteerien valmisteluun osallistuu valtioneuvostossa ja virastoissa laaja eri alojen ja sektorien asiantuntijoista koostuva virkamiesten ryhmä. Taksonomia-asetuksessa perustetaan jäsenvaltioiden virkamiehille komission asiantuntijatyöryhmä neuvomaan komissiota delegoitujen säädösten ja niiden sisältämien teknisten arviointikriteerien valmistelussa. Suomalaiset virkamiehet tulevat osallistumaan työryhmän kokouksiin ja vaikuttamaan teknisiin arviointikriteereihin Suomen näkemysten mukaisesti. Valtioneuvosto tulee tarkistamaan Suomen kannan eduskunnalta eduskuntakirjelmien avulla teknisiin arviointikriteereihin.

Tekniset arviointikriteerit tullaan antamaan komission delegoidulla säädöksellä. Euroopan parlamentin ja neuvoston tulee hyväksyä delegoitu säädös ennen sen julkaisemista, jos neuvostossa määräenemmistö tai parlamentissa enemmistö vastustaa delegoidun säädöksen hyväksymistä delegoitu säädös hylätään.

Helsingissä 26.3.2020

Valtiovarainministeri Katri Kulmuni

³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teg-final-report-taxonomy_en.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teg-final-report-taxonomy-annexes_en.pdf